

BILAGA 6

Ansvarsarter och symbolarter,
Uddevalla kommun

Artfakta – ansvarsarter

Atlantisk vårtlav *Pyrenula occidentalis* CR

Förekomsten av den anspråkslösa atlantiska vårtlaven, adderar en sällsynt ekologisk dimension åt Uddevalla och Sverige – fuktiga bergbranter med skogsmiljöer liknande de som i Europa finns i de västligaste delarna av Norge, Skottland och Irland samt i nordvästra Spanien.

Atlantisk vårtlav är en skorplav med liten, som ung gulaktig, senare mörkt grönaktig till rödviolett bål. Fruktkropparna är vårtformade (sk perithecier) och är tätt sittande, 0,4–0,6 mm breda.

Laven är nyligen uppmärksammas (1997) i Sverige¹ och finns enbart på två lokaler som båda ligger i Uddevalla kommun. Utanför Sverige har arten en starkt oceanisk utbredning och förekommer i västra Norge, de västligaste delarna av Brittiska öarna, Madeira och västra Nordamerika.

Trots att den hittats i sen tid gör ekologi och utbredning i övriga Europa att arten bedöms vara mycket sällsynt i Sverige. Den bedöms, genom det lilla antalet exemplar (ett tiotal träd) och lokaler (2 st), vara akut hotad (CR) i Sverige.

Naturtypen där laven förekommer utgörs av fuktiga bergbranter med äldre blandskog av ek, asp, gran och björk samt med uppstickande småträd av asp, ek och sälg i de brantaste partierna. Den förekommer på slät och hård bark av asp, rönn, ek och hassel. Här finns även andra rödlistade lavar som t.ex. jättelav *Lobaria amplissima*, örtlav *L. virens*, västlig njurlav *Nephroma laevigatum*, violettgrå porlav *Pertusaria multipuncta*, ädelkronlav *Gyalecta carneola*, kristall-lundlav *Bacidia absistens* och kvistskivlav *Fellhaneropsis vezdae*.

De enda svenska förekomsterna finns i Uddevalla kommuns södra delar. Båda lokalerna är skyddade som naturreservat.

Uppgifter om förekomster av atlantisk vårtlav är skyddsklassade.

Länsvis förekomst

- Saknas
- Osäker
- Tillfällig
- Utdöd
- Bofast

¹ Arvidsson, L. & Hultengren, S. 2005. Atlantisk vårtlav *Pyrenula occidentalis* i Sverige. – *Svensk Bot. Tidskr.* 99: 226–232. Uppsala.

Knippnejlika *Dianthus armeria* EN

En vacker och sällsynt växt som älskar kusten och trivs i människans närhet – och man undrar om en art ha det bättre än i Uddevalla kommun?

Knippnejlika är en mycket vacker, tvåårig, småluden, halvmeterhög och ganska styv ört. Den har en bladrosett och 3–5 cm långa, jämbreda stjäklblad. Blommorna sitter i tät, kvastlik ställning. De omges av håriga, hylslika blad, som är ungefär lika långa som foderbladen. Kronbladen är tandade och purpuröda med vita prickar.

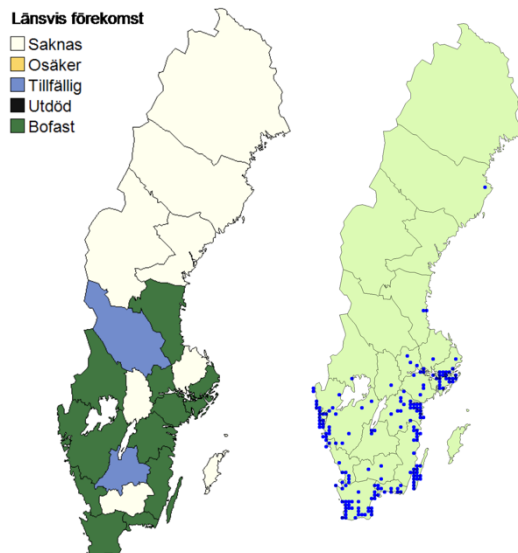
Knippnejlika förekommer främst i kustnära miljöer. Den växer i gräshedar, skogsbyn och andra torra

gräsmarksmiljöer ofta vid havsstränder, samt ofta i mer kulturpräglade miljöer som vägkanter, dikesrenar och slätter/betesmarker. Den är inte kalkkrävande (flera förekomster är dock på kalk) men är troligen beroende av en lång frostfri vegetationssäsong. Den är också troligen betesgynnad.

Knippnejlika förekommer på ett femtiotal lokaler främst efter kusten från Bohuslän till Uppland samt Hälsingland. I övriga Norden finns det ett par adventivfynd från Finland, en möjligen naturlig förekomst i södra Norge (och några adventiva) samt från ett hundratal förekomster i östra Danmark. Huvudutbredningen är europeisk från Kaspiska havet till norra Spanien och Storbritannien och från Medelhavet till södra Skandinavien.

Det finns för närvarande fyra lokaler för knippnejlika i Uddevalla kommun, samtliga belägna i anslutning till bebyggelse.

Inga av förekomsterna är skyddade, men knippnejlikan är fridlyst.

Artfakta – symbolarter

Öring *Salmo trutta* LC

Öring är en förvandlingskonstnär som uppträder i olika former i hav, sjöar och bäckar. Genom sin popularitet som sportfisk, och sina rika förekomster i många av kommunens vattendrag, är den en synnerligen "god" representant för kommunen.

Man urskiljer tre typer av öring utifrån deras levnadssätt: havsöring, insjööring och bäcköring. Den havsvandrande formen, havsöringen, kan bli meterlång men en vanlig storlek är ca 40–50 cm. Insjööringen blir lika stor som havsöringen men blir sällan silverblank. Bäcköringen lever isolerad i bäckar och små vattendrag och är betydligt mindre.

Öringens naturliga utbredning omfattar lämpliga miljöer över i stort sett hela Sverige med undantag för högt belägna fjällsjöar. Den finns vidare i resten av norra och nordvästra Europa, inklusive Brittiska öarna och Island. I Sydeuropa, Kaspiska havet och Svarta havet ersätts öring av liknande arter, men utplanterad öring finns även där, liksom på många platser i Nordamerika, Sydamerika, Afrika, Asien, Nya Zeeland och Australien.

Havsöringen har en anadrom livscykel, vilket betyder lek och yngeltid i rinnande sött vatten och följande uppväxt till havs. Öring tar sig upp i betydligt mindre vattendrag än lax, och i stort sett alla vattendrag i Uddevalla kommun sker uppvandring, och sökande efter lekplatser. Vistelsen i havet kan vara från ett halvt år upp till sex år. Havsvistelsen tillbringas i regel i närområdet. Därefter vandrar de i regel upp under sommaren eller hösten. Leken sker kulminerar i

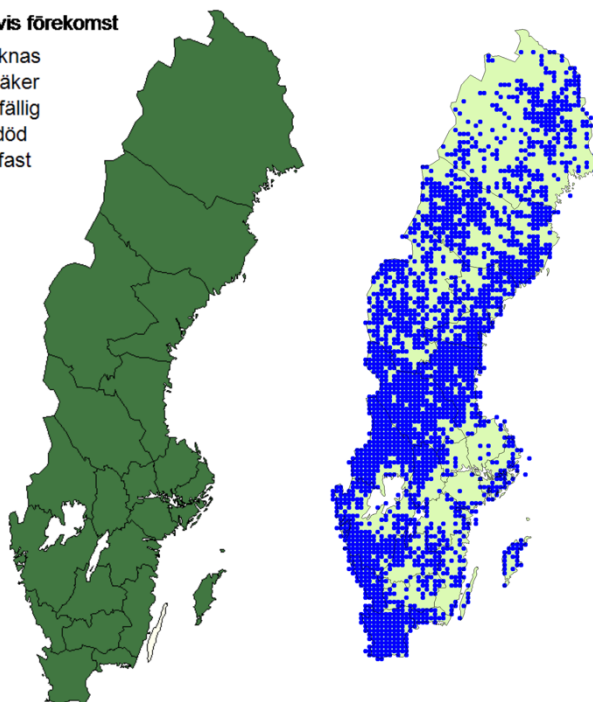
kommunen i november månad. En hona kan producera 1 000 ägg per kilo kroppsvikt. Ynglen kläcker nästföljande vår. Livslängden kan uppgå till 21 år.

Öringen är vanlig, och den förekommer i stort sett i alla vattendrag i kommunen. Den är inte skyddad eller rödlistad, men är ändå hotad av igenväxning av mindre vattendrag, regleringar, damm- och kraftverksbyggen, m m.

Länsvis förekomst

- Saknas
- Osäker
- Tillfällig
- Utdöd
- Bofast

BILAGA 6 – Ansvarsarter och symbolarter, Uddevalla kommun

2019-02-04

Korpen *Corvus corax* LC

Korpen är en mytomspunnen fågel som häckar i bergbranter och trivs i människans närhet. I Uddevalla finns det många människor och många bergbranter – det är inte konstigt att korpen älskar Uddevalla kommun, och att uddevallaborna älskar korpen.

Korpen är en av de största kråkfåglarna, och troligen den tyngsta av alla tättingar (den är faktiskt besläktad med många småfåglar t ex sångare, finkar och mesar). En vuxen korpen är kan bli över 60 centimeter lång och nå en vingbredd på 130 centimeter. Korpar blir i naturen omkring 10 till 15 år, men kan bli upp till 40 år. Unga fåglar lever ofta i mindre flockar, men senare i livet bildar de par. Varje par försvarar ett revir. När paret har bildats, brukar de bo tillsammans hela livet, vanligen på samma ställe. I större delen av utbredningsområdet börjar ägglagningen i slutet av februari.

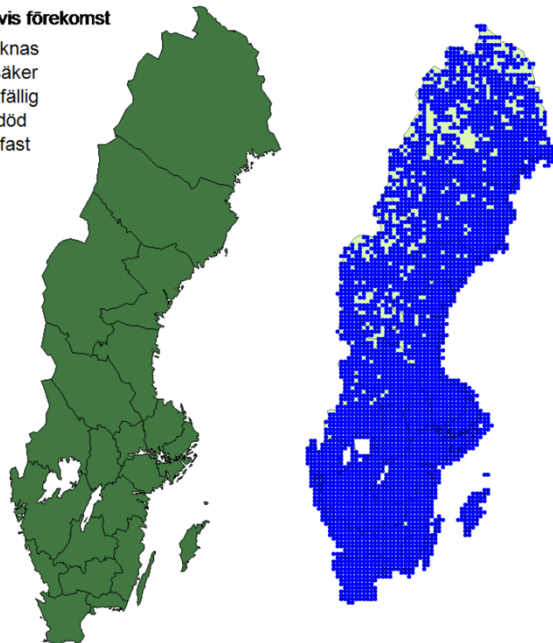
Korpen har samexisterat med människor i tusentals år, och har i vissa områden varit så framgångsrik att den betraktas som ett skadedjur. En del av dess framgång beror på dess allsidiga kost. Korpar är extremt mångsidiga och opportunistiska när det gäller att hitta näringskällor. De livnär sig av as, insekter och matavfall, men även spannmål, bär, frukt och små djur. Man har sett att korpen klarat av anmärkningsvärda problemlösningar, vilket har lett till uppfattningen att den är mycket intelligent. Korpen häckar i skogsmark, grönområden i tätorter, klippiga kusttrakter och fjällområden över hela landet. Beståndet har enligt artfakta² ökat de senaste 30 åren men varit stabilt de senaste 10 åren.

Korpen är vanlig i Uddevalla kommun. Den har inget särskilt skydd och den är inte rödlistad.

Länsviss förekomst

- Saknas
- Osäker
- Tillfällig
- Utdöd
- Bofast

² www.artfakta.artdatabanken.se